

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

RAYXON RASULOVA BAXRITDINOVNA

**YOZMA ISHLARNI
TASHKIL ETISH METODIKASI**

O'quv qo'llanma

TOSHKENT – 2023

YŷK

KBK

Rasulova R.B. / Yozma ishlarni tashkil etish metodikasi / O'quv qo'llanma
– Toshkent.: «Zebo Prints», 2023. – 251 bet.

ANNOTATSIYA

“Yozma ishlarni tashkil etish metodikasi” fanini o'rganish barobarida yoshlarning ma'naviy dunyosini boyitish, yuksak umumbashariy qadriyatlar ruhida tarbiyalash, kitobxonlik va mutolaa madaniyatini oshirish ko'zda tutilgan. Shundan kelib chiqib, “Yozma ishlarni tashkil etish metodikasi” fani talabalarga zamonaviy talablar bo'yicha o'qitishning ilg'or texnologiyalaridan foydalanishning asosiy mazmun-mohiyatidan saboq beradi. Kompetentli mutaxassislarni tayyorlashga imkon yaratadi. Mazkur o'quv qo'llanma yuqorida nazarda tutilgan yo'nalishlar mazmunini o'zida to'la qamrab oladi.

Mas'ul muharrir:

Shukurullo Mardanov,

pedagogika fanlari doktori, professor

Taqrizchilar:

A.R. Davlatova

filologiya fanlari doktori, dotsent

S.H. O'tanova

filologiya fanlari nomzodi

Ushbu o'quv qo'llanma O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2023 yil “27” Martdagi “68”-sonli buyrug'iga asosan (guvohnoma raqami № 68 - 441) nashrga tavsiya etilgan

ISBN

© Rasulova R.B., 2023 y.

© «Zebo Prints», 2023 y.

KIRISH

Hozirgi globallashuv sharoitida, axborot texnologiyalarining tez sur'atda taraqqiy etishi, xususan internet tizimining har bir xonadonga kirib borishi bir qator ijobiy jihatlar bilan birga turli ko'rinishdagi ma'naviy-mafkuraviy tahdidlarni ham keltirib chiqarmoqdaki, yoshlarda ularga qarshi immunitetni shakllantirish dolzarb muammoga aylandi. O'zbekistonning kelajagi, uning istiqboli yoshlarga bilim berish bilan bir qatorda ularning ma'naviyatiga, sog'lom qilib o'stirishga, milliy mafkura va o'z vataniga sadoqat ruhida tarbiyalashga bog'liq bo'lib, bu murakkab jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish mustaqil mamlakatning eng dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi. Bugungi kunda bo'lajak mutaxassislarning ta'lim-tarbiyasi mustaqil O'zbekistonning davlat siyosatida ustuvor ahamiyat kasb etmoqda. Shu bois pedagogik ta'lim tizimi filologiya yo'nalishi tarkibidagi "Yozma ishlarni tashkil etish metodikasi" kursini o'rganish barobarida yoshlarning ma'naviy dunyosini boyitish, yuksak umumbashariy qadriyatlar ruhida tarbiyalash, kitobxonlik va muloqot madaniyatini oshirish talab etiladi. Shundan kelib chiqib, zamonaviy talablar bo'yicha yangi avlod o'quv adabiyotlarini yaratish, ularni ta'lim jarayoniga keng tatbiq etish, o'qitishning ilg'or texnologiyalaridan foydalanish davr talabidir.

Oliy ta'lim tizimida, asosan, filologik yo'nalishlar dasturiga kiritilgan "Yozma ishlarni tashkil etish metodikasi" fani bo'yicha o'zbek tilida darslik va o'quv qo'llanmalarni yaratish masalasi ham o'ta dolzarb hisoblanadi. Chunki ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi shakllantirilayotgan yoshlarda, avvalo, kommunikativ madaniyatni rivojlantirish maqsadga muvofiqdir. Oliy ta'lim sohasidagi islohotlar o'quv dasturlari, darslik va uslubiy qo'llanmalarni zamon talablari asosida qayta ko'rib chiqishni taqozo etmoqda.

Adabiyot olamining boy meroslarini o'qib tahlil qila oladigan yetuk adabiyotshunos, murabbiylar yetishtirish muhim ahamiyat

kasb etmoqda. O'quv qo'llanmada adabiy-estetik qadriyatlarining milliy va umumbashariy jihatlari yoritilgan. Yozma ishlarni tashkil etish metodikasi bo'yicha oliy o'quv yurti talabalari uchun o'quv adabiyotini tanqidiy yondashgan holda qayta ishlab chiqish vaqti allaqachon yetib keldi. Taqdim etilayotgan qo'llanmada ana shu bo'shliqni to'ldirishga, yozma ishlarni tashkil etishda hozirgi zamon nuqtayi nazaridan baho berishga baholi qudrat harakat qilindi. O'quv adabiyotining asosiy maqsadi talabalarga yozma ish turlari va barcha jarayonlar haqida to'liq va batafsil ma'lumot berish emas. Chunki ushbu o'quv predmeti uchun ajratilgan dars soatlari ham chegaralangandir. Maqsadimiz yozma ishlar o'tkazish jarayonining muhim jihatlari, uning asosiy maqsadlari haqida ma'lumot berish, bo'lajak filologlarga ushbu ta'limni o'rganishlarida ko'mak berishdan iborat. Talabalarda yozma ishlarni maqsadli va mantiqli tashkil etish jarayoni haqidagi tasavvurni shakllantirish murakkab va mas'uliyatli vazifa sanaladi. Qo'lingizdagi kitob ana shu mas'uliyatli vazifani ado etish maqsadida yaratildi. Qo'llanmada qo'yilayotgan muammolar qamrovini kengroq olishda O.Madayev, M.Bo'ronov, T.Ziyodova, O.Yoqubjonova, Sh.Shomaqsudov, Sh.Shoahmedov, H.Ne'matov, A.Q.G'ulomov, Tekin Halil, B.To'xliyev, F.Bobojonov, M.Asqarova, K.Qosimova, G'.Adizov, A.Abduqodirov, G.Ergasheva, T.Toshtemirov, R.Shomaxmudov, T.Ne'matov, U.Holmatova, X.Jumanazarova, A.Nurmanov singari mualliflarning darslik, qo'llanma va tadqiqotlari hamda xorijiy manbalarga murojaat qilindi. Qo'llanmaning avvalgilardan farqli tomoni yozma ishlarning turlari va mezonlaridan tashqari talabalarning didaktik adabiyot bo'yicha tasavvurlarini boyitishga yo'naltirilgan yangi janr va metodlar kiritilganligida ko'rinadi. Xususan, qadimgi sharqiy va turkiy adabiyoti namunalaridan pand-nasihat ruhidagi hikoyat va rivoyatlar hamda ularning uslub xususiyatlariga oid ma'lumotlarning bayon etilganligi talabalarning mazkur fan bo'yicha to'liq tasavvurga ega bo'lishiga yordam beradi, deb umid qilamiz. "Yozma ishlarni tashkil etish metodikasi" bo'yicha umumiy o'quv

qo'llanmada ayrim kamchiliklarning uchrashi ehtimoldan xoli emas. Mualliflar qo'llanma yuzasidan bildirilgan fikr va mulohazalar uchun avvaldan minnatdorchilik bildiradi.

Savol va topshiriqlar:

1. Qalbingizga quloq soling, inson nutqining ahamiyati qanchalik deb baholaysiz? Siz tanlagan kasbda-chi?

Kelajagimiz poydevorlari atalmish yosh avlodni tarbiyalashga o'zingizda layoqatsezyapsizmi? Bunday mas'uliyat uchun javob bera olasizmi?

2. Ruhiyatingizda kasbingizga, bo'lajak o'quvchilaringizga mehr-muhabbat tuyg'ulari shakllanganmi? Bu tuyg'ularni yetkazib berishga qodirmisiz?

4. O'z fikrlaringizni yoshligingizda atrofdagilarga bimalol ayta olganmisiz? Agar ayta olmagan bo'lsangiz, nima bunga xalaqit bergan? Siz o'quvchilaringiz mustaqil fikrlarini ayta olishlari uchun nimalar qilgan bo'lardingiz?

5. Darsdan ko'nglingiz to'lmagan o'rinlar bo'lganmi? Siz darsda qanday o'zgarishlar qilgan bo'lardingiz?